

evet

hayır

Peyami Safa hatırlanacaktır

Peyami Safa ile bir ahbaplığımız yoktu. Birkaç kere karşılaşmış, birkaç kere konuşmuş-tuk. Birbirimizi gördüğümüzde selâmlaşacak kadar bir tanışıklık, o kadar. Ama Peyami Safa imzasını, kitaba, gazeteye merak sardığım gençlik yıllarımdan beridir tanırdım. Yazılarını okur, izlerdim. Peyami Safa'nın fikirlerine, düşüncelerine, mistisizmine bir bağlılığım mı vardı? Buna kolayca ne evet, ne de hayır diyeceğim. Kendisine hak verdiğim zamanlar da olurdu, hak vermediğim zamanlar da.. Hattâ eline fırçayı alıp, genç kuşağın hemen bütün sanatçılarını kızıla boyamaya kalkışmasına, ölenlerin arkasından bile, bir takım gayrı ciddi belgelere ya da söylen-tillere dayanarak, ancak kendisini küçük düşü-recek yazılar yazmasına, bir türlü anlam vere-mezdim. Ama beğensem de, beğenmesem de, anlamlı bulsam da, bulmasam da, altında Peyami Safa imzasını taşıyan yazıları okumaktan zevk duyardım. Çünkü Peyami Safa, yalnız iyi bir romancı olmakla kalmamıştı. Uzun süren gazete-cilik hayatında, kendini daima okutmasını bil-miş iyi bir fikir yazarıydı.

Siyasi tutumunda hatâlar, kaypaklıklar yok muydu? Vardı elbet. Ama daha şimdiden, ebe-di istirahatgâhına bırakıldıktan iki gün sonra düşününce, o kaypaklıklarını, o hatâlarını, ken-di çevresi, şartları, bedeni ve fikri yapısını çerçeve-sinde ele alınca, mazur görmemek için hoggö-ründen ve anlayıştan çok uzak olmak lâzımdır.

Bu memlekette politikacıların birbirine reva

gördükleri hakaretleri, oy uğruna verdikleri ta-vizleri, hiçbir sisteme bağlı olmadan günün yir-midört saatinde yirmidört şekle giren tutum-larını akla getirin, bir de fikir adamı olarak, yazar olarak Peyami Safa'yı düşünün. Hayır, Peyami Safa'yı, size göre hatâ olan kaypaklıkla-rına rağmen, yine de onlarla aynı safa koyamaz-sunuz.

Evet Peyami Safa mistisizme inanmıştır, evet Peyami Safa herkesten şüphe edecek de-recede komünizm düşmanıdır. Milliyetçi ve ma-neviyatçıdır. Ama bilirsiniz ki Peyami Safa bu-dur. Maneviyatçı ve milliyetçi yönünden taviz vermez hiç değilse. Aşırılığı yüzünden çok de-fa kendi dâvasına da zararlı olmuştur. O baş-ka. İnanıldığı uğrunda mücadelesini bırakmamış ya, önemli olan budur işte.

Bizim gibi geri toplumlarda, her fikir bir karşı fikirle değer kazanır. Peyami Safa, uzun yıllar samimi inancı yüzünden, bazen de bir pa-radoks merakı ile, daima kutuplardan biri olmak eğilimini göstermiştir. Fikir hayatımızda ve ba-sınımızda birçok kimseyi bazı ciddi konular et-rafında düşünmeye çağıran bir takım tartışma-lar olmuşsa, Peyami Safa'nın mutlaka bir rolü vardır o tartışmada. Hattâ bazı polemikleri bile, bir fikir seviyesinden yoksun bulunmalarına rağmen, hâlâ hatırlanan polemiklerdir. Peyami Safa mevcut oldukça basınımızda bir çatışma, bir canlılık, bir hareket olagelmıştır. Ölümün-den sonra, kendi kuvvetinde olmasa da, onun izinden gidecekler bulunacaktır ve bulunmal-dır. Ama herhalde hem kendi çevresindekiler, hem muarız olanlar, Peyami Safa'yı daima ara-yacaklardır. Yalnız «Dokuzuncu Harciye Koğuşu», «Bir Tereddütün Romanı» gibi eserlerin ya-zarı olarak değil, iyi ve kötü bütün taraflarıyla, ruh çağırma hikâyelerinden, bir komplekse varan komünizm fo-bisi ile de, karikatüristlerin fır-ça ve kalemine pek yatkın olan yüz hatlarıyla Peyami Safa dai-ma hatırlanacaktır.

Allah rahmet eylesin.

Naim
TİRALİ

Taha Toros Arşivi

* 0 0 1 5 1 6 2 7 6 0 0 6 *